

REVISORSEXAMEN

Del II

December 2006

© Revisorsnämnden 2006

REVISORSEXAMEN

Allmänt

Datum: 4-5 december 2006
Skrivtid: 2 x 4,5 timmar, varav 4,5 timmar för del II
Hjälpmedel: Alla hjälpmedel är tillåtna förutom kontakt med andra personer (t.ex. via mobiltelefon eller dator)
Krav för godkänt resultat: 75 poäng av 100 utan några särskilda krav på fördelningen av poäng på olika uppgifter

Rekommenderat arbetssätt

Förutsättningarna för godkänt resultat förbättras av ett strukturerat tillvägagångssätt vid genomförandet av provet. Det är av särskild vikt att:

- använda tillräckligt med tid för inläsning av praktikfallen
- fördela tiden utifrån varje uppgifts svårighetsgrad och poängantal
- beakta att frågeställningen kan inrymma många aspekter och ämnesområden

Utformning av svar

Du lämnar alltid dina svar i egenskap av godkänd revisor. Vid avgivande av svar bör du:

- svara på ett strukturerat sätt med tydligt och korrekt språk
- ange motiveringar och hänvisningar samt visa uträkningar
- markera eventuella citat med kursiv stil och ange källa

För det fall någon uppgift är oklar finns möjlighet för provvakten att kontakta provkonstruktören för eventuellt förtydligande.

Bedömning

Bedömningen av svar, som skall lämnas på bifogade svarsblanketter eller utskrifter från PC, sker utifrån en svarsmall. Alternativa svar kan - beroende på motiveringar - också beaktas vid bedömningen.

Svar på varje uppgift - eller deluppgift - bedöms enligt följande princip i exempelvis en fråga omfattande fyra poäng:

Poängsättningen innebär följande:

- 4 p - Bra svar
- 3 p - Tillfredsställande svar
- 2 p - Vissa brister
- 1 p - Stora brister
- 0 p - Uteblivet eller felaktigt svar

Uppgift

Poäng

3. IT Uthyrning AB

50

Lycka till!

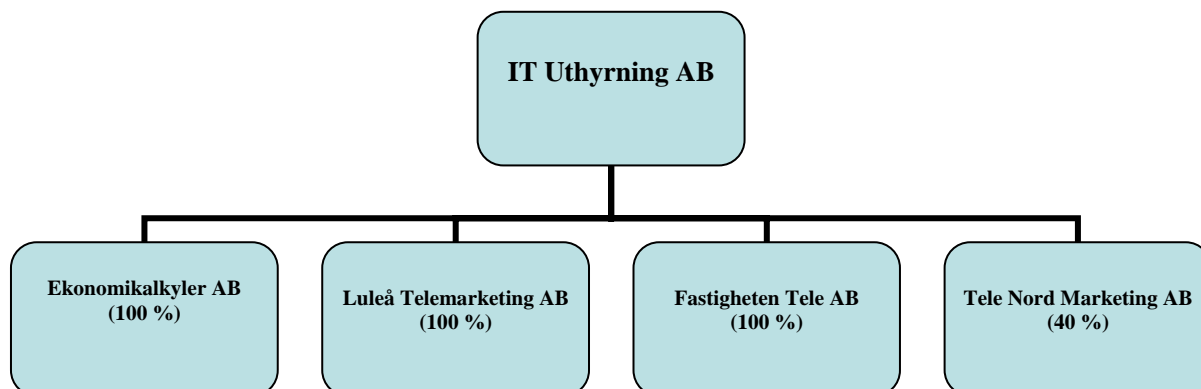
3. IT Uthyrning AB (50 poäng)

Bakgrund

Du är revisor i IT Uthyrning AB och dess dotterföretag. Bolaget är moderföretag i en koncern med tre helägda dotterföretag och ett intresseföretag. Koncernens verksamhet utgörs av uthyrning av konsulter inom IT, ekonomi och telemarketing. Aktierna i moderföretaget ägs till 30 % av makarna och grundarna Hans och Ulrika Magnusson, medan resterande 70 % ägs av ett tjugotal verksamma konsulter i moder- och dotterföretagen.

Styrelsen i IT Uthyrning AB utgörs av Hans och Ulrika Magnusson och fem konsulter som är verksamma i koncernen. Styrelsens säte och bolagets huvudkontor är beläget i Stockholm. Koncernföretagens räkenskapsår omfattar perioden 1 september – 31 augusti och samtliga företag tillämpar Bokföringsnämndens allmänna råd.

Koncernen utgörs av moderföretaget och tre helägda dotterföretag och ett intresseföretag enligt nedan:

Moderföretagets verksamhet utgörs av uthyrning av datakonsulter. Ekonomikalkyler AB förmedlar olika typer av ekonomitjänster. Luleå Telemarketing AB bildades 2004 och förmedlar olika tjänster inom telemarketing. Fastigheten Tele AB bedriver fastighetsförvaltning i Luleå. Under 1998 fick Hans information om att en myndighet behövde specialanpassade kontorslokaler i Luleå. Detta ledde till att Fastigheten Tele AB bildades 1998 samtidigt som bolaget uppförde en fastighet för uthyrning till myndigheten med ett sexårigt hyreskontrakt från den 1 juli 1999. Tele Nord Marketing AB förmedlar olika tjänster inom telemarketing.

Nedan framgår finansiell information för koncernen. Notera att utfallet för räkenskapsåret 2005/2006 baseras på oreviderade bokslut (samtliga belopp i mnkr):

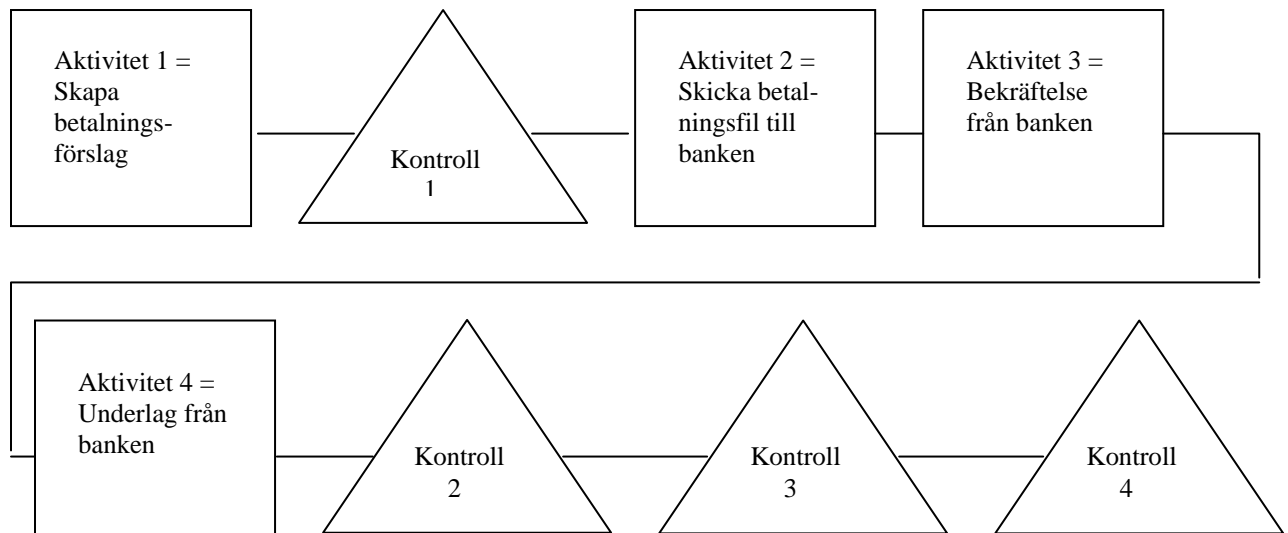
	Utfall, prel 2005/2006	Utfall 2004/2005	Utfall 2003/2004
Nettoomsättning	140	142	127
Rörelseresultat	7	11	9
Årets resultat	4	5	4
Balansomslutning	80	77	75
Eget kapital	34	32	29
Rörelsemarginal (%)	5,0	7,7	7,1
Soliditet (%)	42,5	41,6	38,7
Antal anställda	117	116	112

Nedan framgår det ännu inte reviderade utfallet för räkenskapsåret 2005/2006 för koncernföretagen och intresseföretaget (samtliga belopp i mnkr):

	IT Ut- hyrning AB	Ekonomi- kalkyler AB	Luleå Tele- marketing AB	Fastigheten Tele AB	Tele Nord Marketing AB
Nettoomsättning	68,1	40,3	32,0	1,8	61,5
Årets resultat	4,9	1,6	1,2	- 3,9	3,0
Eget kapital	15,7	8,8	2,4	2,1	17,5
<i>varav aktiekapital</i>	<i>1,0</i>	<i>0,5</i>	<i>0,5</i>	<i>2,0</i>	<i>1,0</i>

Deluppgift 3.1

I samband med den löpande revisionen under april 2006, i moderföretaget IT Uthyrring AB, har du noterat att bolagets ekonomihandbok har uppdaterats. Bland annat har en ny rutinbeskrivning tagits fram för bolagets leverantörsutbetalningar. Det finns enbart svenska leverantörer och alla betalningar sker via ett bankkonto.

- A.1 Ekonomiasistent Filip Eriksson tar fram ett betalningsförslag från leverantörsreskontran. Förslaget är specificerat per leverantör med bland annat belopp och fakturanummer. Betalningsförslaget skrivs ut och arkiveras.
- K.1 Automatisk systemkontroll som säkerställer att enbart elektroniskt attesterade leverantörsfakturor kan ingå i betalningsförslaget.
- A.2 Filip sparar betalningsförslaget i redovisningssystemet och skapar en motsvarande betalningsfil som skickas elektroniskt till banken.
- A.3 Filip erhåller mejl från banken att betalningsfilen mottagits med uppgift om totalbelopp och antal betalningar.
- A.4 Filip erhåller uppgifter om gårdagens bankbetalningar via post och registrerar betalningarna i leverantörsreskontran. I samband med registreringen bockar Filip av betalningarna på bankens kontoutdrag.
- K.2 Systemet är programmerat att föreslå aktuellt betalningsbelopp och aktuella huvudbokskonton när aktuellt leverantörsnummer registreras. Systemet förhindrar också dubbel registrering av samma leverantörsbetalning.
- K.3 Redovisningsansvarig Anna Andersson stämmer månadsvis av saldot på bankens kontoutdrag mot saldot i huvudboken. Avstämningen dokumenteras i en avstämningspärm för den aktuella månaden.
- K.4 Anna stämmer månadsvis av leverantörsreskontran mot leverantörskontot i huvudboken. Avstämningen dokumenteras i ovan nämnda pärm.

Uppgift (8 p)

Vad ser du för möjligheter att förstärka den interna kontrollen i bolagets rutiner rörande leverantörsutbetalningar? Ange tre förbättringsförslag.

Deluppgift 3.2

Dotterföretaget Fastigheten Tele AB redovisar för räkenskapsåret 2005/06 en förlust om 3,9 mnkr. Förlusten förklaras huvudsakligen av att den myndighet som hyrde 65 % av fastigheten har flyttat ut från 1 juli 2006.

Det bokförda värdet för kontorsfastigheten uppgick per 2006-08-31 till 37 mnkr. Banken har begärt att få ett externt värderingsintyg för fastigheten och i detta bedöms fastighetens marknadsvärde uppgå till i storleksordningen 25 – 27 mnkr. Värderingsintyget är upprättat med antagandet om att fastigheten är fullt uthyrd.

Efter det att värderingsintyget upprättats har dotterföretaget Fastigheten Tele AB tecknat ett hyreskontrakt med intresseföretaget Tele Nord Marketing AB. Intresseföretaget kommer att hyra ca 10 % av fastigheten från den 1 januari 2007 och erlägga marknadsmässig hyra. Efter detta är fastigheten uthyrd till 45 %. Styrelsen i moderföretaget anser att det sannolikt inte föreligger något nedskrivningsbehov av fastigheten, varför ingen nedskrivning skett.

Likviditeten i Fastigheten Tele AB har varit ansträngd under sommaren och företaget har den 15 augusti 2006 erhållit ett lån om 2,5 mnkr från koncernföretaget Luleå Telemarketing AB. Lånet ska enligt upprättad revers återbetalas senast den 31 december 2006. Enligt Luleå Telemarketing ABs senast fastställda balansräkning per 2005-08-31 uppgick det fria egna kapitalet till 1,6 mnkr.

Styrelsen i dotterföretaget Fastigheten Tele AB har i april 2006 tagit upp frågan kring bolagets behov av framtida finansiering och kapital med moderföretagets styrelseordförande och vd. Beskedet blev att styrelsen i Fastigheten Tele AB inte behövde oroa sig, då bolaget vid behov alltid skulle kunna erhålla ekonomiskt stöd från moderföretaget i form av koncernbidrag eller liknande åtgärder.

I samband med bokslutsrevisionens påbörjande i början av oktober 2006 tar du upp frågeställningarna kring nedskrivningsbehov av fastigheten och utlåningen mellan dotterföretagen.

Uppgift (8 p)

- a. Föreligger det något nedskrivningsbehov av fastigheten per 2006-08-31?
- b. Vilka aktiebolagsrättsliga aspekter aktualiseras för Luleå Telemarketing AB och dess företrädare med anledning av utlåningen till Fastigheten Tele AB?

Deluppgift 3.3

Styrelsen i dotterföretaget Fastigheten Tele AB utgörs av tre personer och ingen av dessa ingår i styrelsen för moderföretaget IT Uthyrning AB. En upprättad likviditetsprognos i början av september 2006 för perioden 2006-09-01—2007-08-31 utvisar att dotterföretaget under perioden november 2006 – februari 2007 behöver ett likviditetstillskott om ca 3,5 mnkr för att kunna betala skulderna vartefter de förfaller. Härav avser 2,5 mnkr skulden till Luleå Telemarketing AB.

Trots att moderföretagets ekonomichef sagt att dotterföretaget vid behov sannolikt kommer att erhålla lån eller tillskott från moderföretaget för att klara den dåliga likviditeten är

dotterföretagets styrelse orolig, särskilt då lån från moderföretaget ska godkännas av dess styrelse.

Då du, i mitten av september 2006, får del av likviditetsprognosen kontaktar du styrelsens ordförande i dotterföretaget för att diskutera dotterföretagets dåliga likviditet. Då styrelseledamöterna i dotterföretaget inte vill ta några onödiga personliga risker vill styrelsens ordförande veta om företaget redan är på obestånd och vilket personligt ansvar styrelsens ledamöter i så fall har.

Uppgift (8 p)

- a. Är Fastigheten Tele AB på obestånd? Bortse från problemet med eventuell brist i eget kapital.
- b. Vilket ansvar har styrelsen i dotterföretaget om rörelsen fortsätter trots att bolaget är på obestånd?

Deluppgift 3.4

Du har nu avslutat din revision för moderföretaget IT Uthyrning AB inklusive koncernredovisningen för räkenskapsåret 2005/2006.

Följande noteringar kvarstår efter genomförd slutrevision:

- Dotterföretaget Ekonomikalkyler AB har efter sedvanlig kreditprövning gått i borgen för lån till fem av dotterföretagets anställda som fått möjlighet att köpa in sig som delägare i moderföretaget IT Uthyrning AB. De äger numera aktier motsvarande 3 % vardera i bolaget. Borgensåtagandet uppgår till totalt 500 tkr. Ekonomikalkyler AB räknade med att få dispens från Skatteverket för detta borgensåtagande, men dispens har nekats.
- IT Uthyrning AB har i augusti 2006 stämt en motpart för avtalsbrott. Du har fått en kopia av stämningsansökan som innehåller ett skadeståndsanspråk på 2 mnkr. Motparten har ännu inte svarat på stämningen. Bolagets vd ser mycket optimistiskt på att denna rättsprocess kommer att gå snabbt och att skadeståndet sannolikt kommer att betalas ut under räkenskapsåret 2006/2007. Bolaget beskriver förhållandet utförligt i förvaltningsberättelsen och upplyser om att i balansräkningen per 2006-08-31 tagits upp en kortfristig fordran om 2 mnkr på motparten. Något utlåtande från bolagets jurister finns inte.
- Under räkenskapsåret 2005/2006 har en gammal pensionsutfästelse för en f.d. vd i moderföretaget kommit till bolagets kännedom. Utfästelsen är tecknad 2001 av den dåvarande styrelseordföranden med den dåvarande verkställande direktören. Efterforskningar visar att hanteringen och beslutet om denna utfästelse är helt korrekt och i överensstämmelse med tryggandelagen. Information om denna utfästelse hade dock ej nått ekonomiavdelningens personal som således inte hade bokfört den.

Moderföretaget har under 2005/2006 bokfört den korrekt beräknade skulden inklusive löneskatt, totalt 1 mnkr, för denna pensionsutfästelse. Beloppet har bokförts kredit ”Avsatt till pensioner” och debet ”Fritt eget kapital”.

Efter skriftlig avrapportering till styrelse och vd i mitten av november 2006 har tidigare utkast till årsredovisningen undertecknats av styrelsen och du ska nu avlämna revisionsberättelse.

Uppgift (12 p)

Redogör för dina ställningstaganden inför upprättandet av revisionsberättelse och utforma ett förslag till revisionsberättelse för moderföretag och koncern. Använd bifogad mall för revisionsberättelse. Bortse från eventuella skatteeffekter.

Deluppgift 3.5

Du har blivit ombedd att medverka på årsstämman i moderföretaget IT Uthyrning AB i mitten av december 2006. Efter din föredragning av revisionsberättelsen ställer en aktieägare som inte är styrelseledamot följande frågor till dig:

- ”I egenskap av aktieägare i moderföretaget IT Uthyrning AB vill jag gärna få del av de viktigaste noteringarna i dina PM från löpande granskning och bokslutsrevision som jag vet att styrelsen har fått. Kan du kortfattat redogöra för dina väsentligare iakttagelser för föregående räkenskapsår?”
- ”Av förvaltningsberättelsen för räkenskapsåret 2005/2006 framgår det att bolagets största kund helt oväntat fått ekonomiska problem till följd av en brand och ställt in betalningarna i början av oktober 2006 och sedan försatts i konkurs. Detta kommer enligt förvaltningsberättelsen att medföra kundförluster om i storleksordningen 1,5 mnkr under räkenskapsåret 2006/2007. Varför har du inte anmärkt på detta i din revisionsberättelse, då resultatet i årsredovisningen för räkenskapsåret 2005/2006 måste vara åtminstone 1 mnkr för högt?”

Uppgift (6 p)

Vilka överväganden gör du och hur besvarar du frågorna från den enskilde aktieägaren?

Deluppgift 3.6

IT Uthyrning AB äger sedan 2003 40 % i telemarketingföretaget Tele Nord Marketing AB. Då den tidigare majoritetsägaren i Tele Nord Marketing AB har gått i pension har IT Uthyrning AB i början av december 2006 förvärvat resterande 60% av aktierna i Tele Nord Marketing AB. Köpeskillingen uppgick till 10 mnkr. Betalning skedde dels med 9 mnkr kontant, dels med nyemitterade aktier i IT Uthyrning värderade till 1 mnkr. I Tele Nord Marketing AB finns inga övervärden hänförliga till några specifika tillgångar. Avsikten med förvärvet är ett långsiktigt innehav.

Förvärvet baserades på Tele Nord Marketing ABs periodbokslut per den 30 november 2006.

Vid det ursprungliga förvärvet av intressebolaget 2003 uppstod en goodwill. Goodwillen har skrivits av med 20 % per år.

Uppgift (8 p)

- a. Hur kommer Tele Nord Marketing AB att redovisas i koncernredovisningen för räkenskapsåret 2006/2007? Ditt svar ska omfatta såväl tiden före som efter det att Tele Nord Marketing AB blev dotterföretag.
- b. Hur ska förvärvet av resterande 60 % av aktierna i Tele Nord Marketing AB redovisas i koncernens kassaflödesanalys för räkenskapsåret 2006/2007?

Dina svar behöver inte innefatta några belopp.